

3. Pokoncilska leta

Ustanovitelj Opus Dei –
življenjepis sv. Jožefmarija
Escrivája.

30. Okt. 2023

[↗ Nazaj na kazalo](#)

Ob zaključku koncila so si končno lahko oddahnili vsi cerkveni dostojanstveniki, teologi in izvedenci, ki so že leta s pospešenim korakom garali v koncilskih komisijah. Sedaj, ko se je Álvaro po večletni podrejenosti lahko znova svobodno gibal, se je oče nameraval odpraviti

na apostolsko potovanje v Grčijo. Že dalj časa je gojil zamisel, da bi tam začel z delom Opus Dei.

Iz Neaplja so odpotovali 26. februarja 1966. Ker ni šlo za turističen izlet po državi, je oče dopustil samo kratek sprehod po Partenonu brez trošenja denarja in brez ogleda spomenikov. Njegove misli in pogovori so bili nenehno usmerjeni v bodoče apostolsko delo, ki naj bi ga vršili v tistih deželah.^[1] Obiskali so nekatere cerkve. Ponekod je v poltemi molilo nekaj žensk. Spričo zapuščenosti in praznine jih je prevzela žalost. V Atenah in Korintu so se ustavili na krajih, kjer naj bi po izročilu oznanjal apostol Pavel. Želel si je samo to, da bi se njegova občutja približala apostolovim. Molitev je v tolikšni meri používala njegovega duha, da je 10. marca z očetovsko iskrenostjo pisal svojim sinovom v Generalnem svetu:

H koncu gre to potovanje, ki je brez dvoma tudi predzgodovina Dela v tej deželi.

Molimo – včasih bi si želel moliti manj, vendar je neizogibno –, spominjamo se vas in razmišljamo o prihodnji dejavnosti, o Božjem delu, ki ga bo treba uresničiti na tem koncu Sredozemlja. Ne bo lahko niti težko.^[2]

Prejšnji dan se je peljal skozi Korintsko ožino, vendar nikakor ni hotel uživati ob prelepem razgledu na pokrajino razen za nekaj trenutkov, ko je prekinil z delom v ladijski kabini in se povzpел na krov.^[3] Tega vztrajnega duha notranje zbranosti je oče na potovanju ohranjal predvsem zaradi bolečine, ki jo je čutil ob napadih na papeža. V Rim se je vrnil 14. marca in naslednji mesec je monsinjorju Dell'Acqui priznal, da v času tistega kratkega popotovanja po grških deželah

praktično niso počeli drugega kot to, da so molili za Kristusovega namestnika.^[4]—

Ustanovitelj je na tem potovanju dobil splošen vtis, da so bile možnosti za začetek dela v Grčiji zelo majhne. Družbeno in versko vzdušje trenutno ni bilo ugodno za razvoj obsežne apostolske dejavnosti. Tako kot vsepovsod se bo začelo s pomočjo molitve, mrtvičenja in dela. Toda dokler se razmere ne bi izboljšale, je bilo najbolj razumno počakati. Čas za začetek Opus Dei v Grčiji še ni prišel.

^[5]— Po vrnitvi v Rim je te misli pretehtal in uredil zbrane podatke. Potem je napisal kratko sporočilo monsinjorju Dell'Acqui, da bi ga obvestil o nečem, kar bi utegnilo zanimati papeža.^[6]—

Druga izmed zadev, s katerimi se je ukvarjal ustanovitelj, je bila nujna potreba po vzpostavitvi Teološke fakultete v okviru Univerze v Navari.

Ni čakal na povratek v Rim. Iz Aten je pisal svojemu prijatelju, msgr. Marcelinu Olaechei, ki je bil valencijski nadškof in predsednik Komisije za semenišča pri Španski škofovski konferenci. Pismo mu je poslal s priporočeno pošiljko, saj je želel čim prej dobiti odgovor:

Na vas se obračam s prošnjo, da mi, če ste tako dobri, sporočite, kako napreduje zadeva v zvezi z novo teološko fakulteto Univerze v Navari. Kot svetnemu duhovniku mi bo v veliko veselje, če bo to uspelo – kajti uspelo bo na vsak način – ob naklonjenosti vaših častitih kolegov, katerim bo namenjeno služenje te ustanove.

Včeraj sem se mudil v Korintu in z ljubeznijo sem Gospodu priporočil vse delo mojega valencijskega nadškofa, še posebej pa sem klical k sv. Pavlu na mestu, kjer naj bi po izročilu stal njegov govorniški oder.^[7]

Čez štiri dni je valencijski nadškof ustanovitelju uradno sporočil, da so škofje na plenarnem zasedanju škofovske konference načrt o novi fakulteti sprejeli z velikim zadovoljstvom.^[8] Ta pobuda monsinjorja Escrivája, velikega kanclerja Univerze v Navari, se je rodila iz ljubezni do Cerkve in iz želje, da bi se čim prej v praksi uresničilo, kar je naročal koncil. Namreč koncilska izjava o krščanski vzgoji *Gravissimum educationis*, izdana 28. oktobra 1965, je določala, da bi katoliške univerze, ki nimajo teološke fakultete, morale vzpostaviti vsaj inštitut ali katedro za teologijo, da bi na ta način podpirale raziskovanje in spodbujale dialog z ločenimi brati.^[9] Ustanovitelj, ki se je o obstoju doktrinalne zmede prepričal v letih koncila, se je nemudoma oklenil te zamisli iz koncilske izjave. Tako so že 22. novembra 1965 vsi škofje cerkvene province Pamplona pozvali velikega

kanclerja, naj pri Svetem sedežu zaprosi za vzpostavitev te fakultete.^[10] Toda iz previdnosti je veliki kancler želel slišati tudi mnenje preostalih španskih škofov. Na prigovarjanje španskega episkopata se je tedaj lotil podviga, ki bo zanj postal skrajno obremenjujoč. Dne 20. aprila 1966 je na svetega očeta naslovil prošnjo za cerkvenopravno vzpostavitev teološke fakultete.^[11]

Rimska kurija pa je z odgovorom odlašala.^[12] Tako je minilo šest mesecev. Nakar je bilo na plenarnem zasedanju Španske škofovske konference odločeno, da se Sveti sedež ponovno zaprosi za vzpostavitev teološke fakultete v Pamploni.^[13] To prošnjo je Jožefmarija 27. decembra poslal na Kongregacijo za semenišča in univerze.^[14] Kurija vloge sicer ni zavrnila, vendar je bil odgovor dvoumen in odvisen od nadaljnjega preučevanja »s ciljem, da se ta

dikasterij ustrezno seznaniti z dejansko zmožnostjo Opus Dei za uresničenje tako zahtevne naloge, zlasti z vidika predavateljskega osebja«. ^[15] Takrat se je že javno govorilo, da je ta projekt nekdo obstruiral. Ustanovitelj ni mogel drugega, kot da verjame takšnim novicam, kajti to so mu sporočali prav škofje. Informacije in dokaze je bilo treba vzeti kot povsem verodostojne. Tako je 2. marca 1967 v zvezi z vzpostavitvijo teološke fakultete pisal monsinjorju Dell'Acqui. Veliki kancler spregovori o tem, da so mu na uho prišle govorice o ***spletkah in pritiskih, kakor da bi se za vsako ceno želelo preprečiti vzpostavitev te fakultete.*** S pismom ter s priloženimi zapisi in dokumenti ustanovitelj nakazuje na obstoj nerazložljive obstrukcije zoper pobudo, ki jo priporoča koncil in ki uživa podporo španskih škofov. Spričo tega je bil ustanoviteljev

položaj več kot neprijeten, saj se je znašel med kladivom in nakovalom. To je v pripisu priznal monsinjorju Dell'Acqui ter ga molče prosil, naj ga spravi iz škripcev:

Zares sem v kočljivem položaju, kajti po eni strani častitemu španskemu episkopatu ne morem dajati vtisa, da ne želim upoštevati njihove prošnje; po drugi strani pa jim tudi ne morem dati odgovora (v katerem bi bilo obvezno treba omeniti, da čakamo napotke Svetega sedeža), kar bi bilo enako kot namigniti, da njihova odločitev o ustanovitvi nove fakultete ni bila dobro sprejeta.^[16]

* * *

Odkar je bil koncil zaključen, mu res ni manjkalo težav in bridkosti. Tudi dela mu ni manjkalo, saj je poleg drugih nalog konec aprila 1966 v Rimu potekal generalni kongres Opus Dei.

Ko se je približalo poletje z vse bolj vročimi dnevi, so mu zdravniki priporočili oddih. Ta nasvet je lahko izreči. Bil ga je pripravljen spoštovati in ga širiti med vsemi ljudmi. Glede samega sebe pa ga nikdar ni uspel uresničiti v praksi. ***To poletje***, je dejal svojemu bratu Santiagu in svakinji Yoyi julija 1966, ***ne bo šlo drugače, kot da grem za nekaj časa na oddih, kajti že tri leta tega nisem mogel storiti, čeprav sem bil kdaj tudi zunaj Rima.***^[17]

Predtem je leta 1964 del poletja preživel v baskovski vasici Elorrio, od koder je avgusta tistega leta pisal svojim sinovom:

Prebivamo v tem svežem in vlažnem kotičku in vsak dan – ne boste verjeli – gremo za več kot dve uri na sprehod. Tako smo se povsem zlili s pokrajino, poznajo nas kmetje, krave in psi, ki nas skoraj ne obljajajo več.

Če bomo tudi v Rimu uspeli dnevno najti nekaj trenutkov za hojo po tej večletni nunski klavzuri, ki smo ji bili podvrženi v nasprotju z vsemi določbami – mea culpa! – in v nasprotju z zdravo pametjo, mislim, da bomo boljšega zdravja in bomo lahko bolje služili Gospodu v njegovem Opus Dei. Saj mi boste pomagali uresničiti ta težki sklep; na ta način se ga bo moral držati tudi Álvaro, kajti zanj je to potrebno zdravilo.^[18]

Med julijsko vročino leta 1965 se je umaknil v Cafaggiolo blizu Firenc, v predelu, znanem pod imenom *Il Trebbio*. Stanoval je v stari hiši, ki je bila last neke ostarele gospe. Tisti kraj, že sam po sebi odmaknjen, ni imel telefonske povezave. V »srednjeveško mišnico« (tako je poimenoval tisto staro in nedostopno kočuro) je s seboj prinesel pisma in dokumente, ki naj bi šli v tisk. Kadar si je privoščil kak sprehod po okoliški

pokrajini, je *Il Trebbio* označeval s prijaznejšim izrazom »toskanski kotichek«. A sodeč po tem, kar pravi svojemu bratu Santiagu, mu nikakor ni uspelo, da bi se otresel teže dela:

Pravkar sem se vrnil v Rim. Čaka me ogromno dela, in čeprav to poletje zaradi mnogih obveznosti nisem imel nobenega oddiha, upam, da bom – kakor dober osliček – zmogel nositi to breme.^[19]

Poleti 1966 se je ponovno zatekel v »toskanski kotichek«, kjer se je od 14. julija do 17. avgusta posvečal svojemu delu in ga prekinil zgolj s kratkim skokom v Rim ob koncu julija. V Villo Tevere se je vrnil 17. avgusta ter se nato odpravil na pot proti Parizu. Pred odhodom je pisal patru Arrupeju, vrhovnemu predstojniku jezuitov in mu obljubil, da bo Gospodu priporočil delo bližnjega zasedanja generalne kongregacije Družbe Jezusove. To

niso bile prazne ali zgolj vljudnostne besede. Želel si je obilja duhovnih sadov za Družbo Jezusovo. ***Za ta namen***, pravi patru generalu, ***sem z velikim veseljem naročil darovati sto svetih maš.***^[20]

Nekaj dni se je zadržal v kraju Avrainville blizu Pariza. Obiskal je center duhovnih vaj in srečanj Couvrelles, nedaleč od Soissons, ki je nastal na pobudo nekaterih članov Opus Dei. Nato je več tednov preživel v Španiji. Na Univerzitetni kliniki v Pamploni je opravil zdravniški pregled. V Zaragozi ga je nadškof msgr. Pedro Cantero, stari prijatelj, razveselil s povabilom k obhajanju svete maše na oltarju, kjer je prejel tonzuro, in k molitvi pri Mariji v Pilarski baziliki.^[21] Dne 7. oktobra 1966 se je udeležil slovesnosti, na kateri je prejel naslov častnega meščana Barcelone, ki mu ga je mestna oblast sklenila podeliti že leta 1964. To je bilo mogoče uresničiti

še le dve leti pozneje v okviru svečanosti v zasebnem in skromnem slogu, kakor je želel msgr. Escrivá de Balaguer. Župan, Josep Maria de Porcioles, je ustanovitelja nagovoril s temi besedami:

»Barcelona vam je hvaležna, monsinjor, saj so bile po zaslugi vašega Opus Dei – v katerem se stapljajo srca mnogih Barcelončanov – ustvarjene tako pomembne ustanove, kot so *Instituto de Estudios Superiores de la Empresa* [poslovna šola IESE], ki uživa mednarodno priznan ugled, študentska domova Dársena in Monterols [...]« (sledi seznam vsakovrstnih centrov in izobraževalnih ustanov), »ki odsevajo izredno globoko socialno skrb.«^[22]

Ustanovitelj je obvladal čustva, ki so ga obhajala ob nekdanjih spominih, ter na te besede odgovoril:

Svojo ljubezen, ki je danes v celoti sinovska, sem Barceloni že večkrat izkazal. Ko se bo čez čas pisala zgodovina Opus Dei, bodo na tistih straneh – koliko doživetij mi sedaj prihaja na misel! – opisani dogodki, ki so luč sveta ugledali v tem grofovskem mestu, med vami in v senci Milostne Matere Božje.^[23]

V Rim se je vrnil 12. oktobra. Med zahvalnimi pismi za skrb, katere je bil deležen v času tega potovanja, je tudi pismo doktorju Ortizu de Landázuriju, ki je ob pomoči drugih zdravnikov opravil preiskave in analize, potrebne za njegovo zdravljenje.

Ob svojem povratku v Rim, mu pravi, ti pišem, da bi še enkrat izrekel zahvalo tebi in vsemu sijajnemu osebju Univerzitetne klinike v Navari. Prosil bi te, da to posreduješ vsem. Navdušen sem nad vašo

ljubeznivostjo, nad vašo zavzetostjo in strokovnostjo.^[24]

V pacientovo zdravstveno zgodovino je bilo zabeleženo napredujoče ledvično popuščanje, arterijska hipertenzija in poškodbe ožilja. Dne 26. septembra 1966 je bil seznanjen z ukrepi, ki se jih bo moral držati. Nekaj tednov pozneje, 2. decembra, so iz Rima na Univerzitetno kliniko poslali sporočilo, da so se težave s povišanim krvnim tlakom in presnovne motnje (posledica nekdanjega diabetesa) normalizirale.^[25]

* * *

Leta 1962, ko se je v času priprav na koncil odločil globlje razdelati področja duhovnosti in apostolata laikov, je ustanovitelj poln upanja pisal svojim hčeram in sinovom: ***Ko bi vi videli, kako sem vesel, da bo koncil obravnaval te teme, ki že od leta 1928 napolnjujejo naše***

življenje!^[26] In res sta duh in apostolat Opus Dei gotovo pustila globoko sled v koncilskih razpravah.
^[27]

Če preletimo nauk, ki poživlja odloke drugega vatikanskega cerkvenega zbora in v katerem se tradicionalno učenje obnavlja v pomlajeni opravi, je presenetljivo, s kakšno zvestobo se uradnim besedilom prilega to, kar je ustanovitelj že prej oznanjal. Tisti nauk, ki so ga dobrih trideset let poprej nekateri šteli za nespametnega in krivoverskega, je sedaj zasijal v odevalu uradne slovesnosti.

K tej doktrini na prvem mestu sodi vesplošni klic k svetosti, ki ga je ustanovitelj ovekovečil leta 1930, kakor da bi hotel razpršiti morebitne dvoumnosti:

Svetost ni nekaj za privilegirane, kajti Gospod kliče vse, od vseh pričakuje ljubezen: od vseh, pa naj

bodo kjerkoli; od vseh, ne glede na njihov stan, poklic ali zaposlitev.^[28]

Točno vzporednico te trditve najdemo v dogmatični konstituciji o Cerkvi (*Lumen Gentium*, št. 40–42), ki pravi: »Vsem je torej jasno, da so vsi kristjani, naj bodo kateregakoli stanu ali položaja, poklicani k polnosti krščanskega življenja in k popolni ljubezni. [...] Vsi verniki so torej vabljeni in dolžni težiti k svetosti in svojemu stanu primerni popolnosti.« Se pravi, da »se bodo torej v svojih življenjskih razmerah, dolžnostih ali okoliščinah in po vseh teh rečeh vsak dan bolj posvečevali, če vse sprejemajo v veri iz roke nebeškega Očeta in če sodelujejo z božjo voljo. Prav v tem časnem služenju bodo vsem ljudem razodevali ljubezen, s katero je Bog ljubil svet.«

Gospod – tako pravi tudi odlok o službi in življenju duhovnikov (*Presbyterorum Ordinis*, št. 2 in 12) –

je svoje celotno skrivnostno telo napravil deležno maziljenja Duha: »V njem namreč postanejo vsi verniki sveto in kraljevo duhovništvo.« In duhovniki, ki so z zakramentom svetega reda upodobljeni po Kristusu Duhovniku in ki so že pri krstu prejeli dar milosti, »morejo in morajo [...] težiti za popolnostjo«.

V teh besedah je bilo mogoče prepoznati dejavnost, ki jo je v mladosti začel vršiti med škofijskimi duhovniki, pa tudi tisto skrb pri duhovnem vodenju laikov, moških in žensk, ko jim je pred oči postavil ideal kontemplativnega življenja z »duhovniško dušo« in »laiško miselnostjo«. Pri tem je vztrajal ustanovitelj, kot poudarja tudi v enem izmed svojih pisem:

Vsi smo torej poklicani, da postanemo del te božje enotnosti. Z duhovniško dušo, tako da sveto mašo naredimo za središče svojega

notranjega življenja, se trudimo biti z Jezusom med Bogom in ljudmi.^[29]

Celo besede tega odloka, ki sveto mašo imenujejo *centrum et radix*, so dobesedni odmev njegovega vztrajnega ponavljanja, da je maša ***središče in korenina notranjega življenja.***^[30]_____

Koncil je opredelil tudi bistvo in vlogo laikata. Treba je bilo priznati, da znotraj odrešenjske naloge Cerkve evangeljsko poslanstvo vernikov pridobi prav posebne značilnosti. Krščanska poklicanost je po svoji naravi sami poklicanost k apostolatu. To posebno poslanstvo se uresničuje z »apostolatom dela«. Ker je za stan laikov značilno – kot potrjuje odlok *Apostolicam actuositatem*, št. 2 –, »da živijo sredi sveta in svetnih opravil, jih Bog kliče, da prežeti s Kristusovim duhom apostolsko delujejo v svetu kakor kvas«.

V tem dokumentu je čutiti navdih istih prepričanj, na podlagi katerih je msgr. Escrivá de Balaguer leta 1932 zapisal:

Treba je zavrniti predsodek, da navadni verniki ne morejo storiti drugega kot to, da zgolj pomagajo duhovnikom pri cerkvenem apostolatu. Ni razloga za to, da bi apostolat laikov vedno moral biti zgolj udeležенost pri hierarhičnem apostolatu: njim namreč pripada dolžnost, da vršijo apostolat [...].

Pa ne zato, ker bi prejeli kakšno kanonično poslanstvo, marveč zato ker so del Cerkve.^[31]

Tudi iz pastoralne konstitucije o Cerkvi v sedanjem svetu (*Gaudium et Spes*) veje nova svežina: nov in optimističen pogled na krizo v zgodovinskem razvoju človeštva. Cerkev se ne sme umakniti, kot da je *civitas terrena* ne bi zanimala, ne sme puščati ob strani njene kulture

in tehnike. Nasprotno, oznanja dostojanstvo človeške osebe, ustvarjene po božji podobi, in poziva k vključenosti kristjanov v delovanje tega sveta.

Nadalje koncil razglša (*Gaudium et Spes*, št. 34), da je delo navzoče v božjem načrtu: »Za verujoče je tale stvar trdna: posamična in skupna človeška dejavnost, to je tisto orjaško prizadevanje, s katerim skušajo ljudje v teku stoletij izboljšati svoje življenjske razmere, se ujema z božjim načrtom.«

V Genezi izrečeno naročilo, da naj si človek podvrže vse zemeljske stvari, jim gospoduje ter jih naravnava k Stvarniku, »velja tudi za čisto vsakdanja opravila«, pravi nadalje koncilski dokument.

Silno se je razveselil msgr. Escrivá de Balaguer, ko je videl, kako koncil slovesno potrjuje, da ***Cerkev ne zavrača sveta, v katerem živi, niti***

***njegovega napredka in razvoja,
temveč ga razume in ljubi.***^[32]

Teološko priznanje vrednosti
človeškega dela – stične točke, v
kateri se življenje običajnega
kristjana srečuje z Bogom –, bo kakor
glasnik sporočila Opus Dei:

Pri branju odlokov drugega
vatikanskega cerkvenega zbora je
jasno razvidno, da pomemben del te
prenove predstavlja ravno ponovno
odkritje visoke vrednosti običajnega
dela in dostojanstva poklicanosti
kristjana, ki živi in dela v svetu.^[33]

Kakšna radost ga je morala prevzeti,
ko je cerkveno učiteljstvo uradno
opečatilo ***božje poti na zemlji***:

Zame je bil eden izmed trenutkov
največjega veselja, ko sem videl, kako
je drugi vatikanski koncil z vso
jasnostjo razglasil duhovno
poklicanost laikov. Brez
kakršnegakoli postavljanja moram
reči, da glede našega duha koncil ni

prinesel povabila k spremembi, marveč je, ravno nasprotno, potrdil, kar smo po božji milosti že dolgo let živeli in učili.^[34]

Skupaj s tem radostnim tonom pa istočasno odmeva slutnja bolečine. Ob sklepu drugega vatikanskega cerkvenega zbora v pismu svari svoje hčere in sinove:

Koncil je zaključen: večkrat je bilo oznanjeno, da bo to poslednje zasedanje. Ko boste prejeli pismo, ki vam ga sedaj pišem, bo teklo že pokoncilsko obdobje in moje srce trepeta ob misli, da bi to lahko privedlo do novih ran na telesu Cerkve.

Leta, ki sledijo koncilu, so vselej pomembna leta, ki zahtevajo poslušnost pri upoštevanju sprejetih odločitev, ki zahtevajo tudi trdnost v veri, nadnaravnega duha, ljubezen do Boga in do božje Cerkve, zvestobo svetemu očetu.^[35]

Kot previden in odgovoren človek je oče vnaprej poskrbel za duhovno varnost svojih ljudi. Že pred časom jim je dal napotke, kako ravnati ob stiku z besedili avtorjev, pri katerih obstaja sum doktrinalnih odklonov: držijo naj se meril, postavljenih v dogmatični konstituciji drugega vatikanskega koncila *Dei Verbum*, usmerjajo naj se po temeljnih načelih nauka sv. Tomaža Akvinskega ter naj bodo zvesti in poslušni cerkvenemu učiteljstvu in papežu.^[36]___

Ko so se objavljali koncilski odloki in konstitucije, je ustanovitelj pokazal svoje trdno soglasje in vdano pokorščino.^[37]___ In če so določbe dopuščale možnost izbire, je kot oče in pastir Opus Dei priporočal tiste rešitve, ki bi v največji meri koristile pobožnemu življenju njegovih članov.^[38]___

Njegov izbrani občutek za liturgijo ga je obvaroval pred zlorabami in

skrajnostmi, v katere so zapadali tisti, ki so samovoljno spreminjali *lex orandi* in izkrivljali, kar je bilo določeno v koncilskih dokumentih, ne da bi upoštevali, da mora bogoslužje vselej voditi k zbranosti, češčenju in pobožnosti. Bolele so ga zlasti vsiljene novotarije pri obhajanju svete mašne daritve, okrog katere se vrti celotno kristjanovo življenje. Tako je svaril svoje otroke, kakor hitro so se začele pojavljati takšne zlorabe:

To neizmerno ljudstvo je treba vključiti v obhajanje bogoslužja in ga – tako kot Cerkev uči nas, v zvestobi temu, kar zakonito določi cerkvena hierarhija – učiti ljubezni do svete maše, ne da bi globoki pomen liturgije zvođenel in bi od njega ostala zgolj nekakšna simbolika skupnosti. V liturgiji se mora namreč uresničiti tudi skrivnostno osebno srečanje človeka z njegovim Bogom v

dialogu češčenja, zahvale, prošnje in zadoščevanja.^[39]

Njegova duhovniška duša je zaznala vsako, še tako neznatno spremembo v redu svete maše. Ko 24. oktobra 1964 piše svoji otrokom v Španiji v zvezi z avdienco, ki jo je imel pri papežu dva tedna predtem, se ne more zadržati, da ne bi zavzdihnil in potarnal:

Spet so nam spremenili liturgijo svete maše. Pri svojih skoraj triinšestdesetih letih se s Javijevo pomočjo naprezam, da bi bil svoji materi Cerkvi pokoren tudi v najmanjših stvareh, četudi ne morem tajiti, da me določene nepotrebne spremembe bolijo. Vendar bom vedno ubogal z veseljem.^[40]

Čez nekaj mesecev zopet piše v Španijo: ***Poglejte me, tukaj se trudim obhajati sveto mašo z vso skrbnostjo kakor kak novomašnik [...]. Kako čudovito je, tudi na tem***

svetu, če se človek nauči uboganja in hoče ubogati!^[41] Z leti je sosledje božjih spominov, ki so razmejevali različne dele njegove maše, postajalo vse gostejše in bogatejše. Ko jih je podoživljal, so v njegovi duši zazvenela dejanja češčenja in hvaležnosti.^[42]_____

Bili so časi, ko se je v samem osrčju Cerkve kuhala huda kriza. Kako je na takšen razvoj dogodkov gledal ustanovitelj Opus Dei? Ko so mu leta 1967 zastavili vprašanje o tej zadevi, je tedanji trenutek označil kot »pozitiven«, a obenem »kočljiv«:

Pozitiven je prav gotovo, kajti doktrinalno bogastvo drugega vatikanskega cerkvenega zbora je vso Cerkev – celotno duhovniško božje ljudstvo – postavilo pred novo, upanja polno obdobje, zaznamovano z obnovljeno zvestobo božjemu odrešenjskemu načrtu, ki ji je bil zaupan. Je pa tudi kočljiv trenutek,

ker teološki zaključki, ki so bili doseženi, niso – če se tako izrazim – abstraktnega ali teoretičnega značaja, temveč gre za nadvse živo teologijo, to se pravi, da ima takojšnje in neposredne posledice na pastoralnem, asketskem in disciplinarnem področju, ki se v globini dotikajo notranjega in zunanjega življenja krščanske skupnosti.^[43]

Seveda je bil trenutek kočljiv, kljub temu da so bile določbe koncila zgolj pastoralne narave. Toda način, kako so nekateri tista besedila interpretirali izven konteksta in tradicionalnih virov Cerkve ter iskali novosti kot orodje za cerkveno prenovo, je povzročil veliko zmešnjavo v zadevah vere in morale. Pri upravičevanju te doktrinalne zmede se je govorilo o nekem namišljenem »koncilskem duhu«, temelječem na arbitrarnih psevdoteoloških modnih tokovih.

Samooklicani reformatorji so vihteli prapor napredka ter tiste, ki so ostajali zvesti nauku katoliškega učiteljstva in niso sledili njihovi struji, ožigosali za nazadnjake in nasprotnike sprememb. (Res je, da so bili med njimi tudi taki, ki so se trdovratno oklepali vsega starega, ne da bi dopuščali možnost za razvoj ali rast.) Kot je bilo pričakovati, se ustanovitelj ni mogel izogniti obtožbam o paternalizmu, integrizmu, triumfalizmu in drugim verbalnim napadom takega kova.^[44] Takšno krivično etiketiranje je silovito zavračal in skušal razjasniti pojme: ***Integrizem! Progresizem! Jaz si želim ohraniti integriteto zaklada vere in progresivno rasti v poznavanju le-te.***^[45]

Kje drugje in v drugačnih okoliščinah bi se zatekel k svoji stari navadi molčanja, odpuščanja, molitve in služenja. A tokrat ni mogel molčati, ko se je potvarjala Resnica, ko se je

delala strašna škoda krščanskemu nauku in je bil v krščansko ljudstvo zasejan razdor. Da bi svoje ljudi ohranil trdne v veri in jih obvaroval pred prevladujočo doktrinalno zmedo, jim je 19. marca 1967 poslal precej obsežno pismo. Takole se glasijo njegove prve vrstice: ***Fortes in fide, takšne vas vidim, predragi sinovi in hčere: močne v veri, ko s to božjo močjo v vseh okoljih sveta pričujete o tem, kar verujete.***^[46]

Malo zatem pa:

Prav je, da vam že na začetku povem, da je to izključno pastoralen dokument: stremi torej k temu, da bi vas učil varovati in braniti zaklad katoliškega nauka ter bi se tako pomnožili njegovi duhovni sadovi v vaših dušah in v družbi, v kateri živite. Nihče ne bo mogel upravičeno trditi, da pri svojem svarjenju pred sedanjim okoljem, ki bi lahko razžrlo vašo vero, nastopam kot integrist ali kot progresist, da sem reformator ali

da sem reakcionar. Katerakoli izmed teh oznak bi bila krivična in napačna. Sem duhovnik Jezusa Kristusa, ki ljubi jasen, natančno predstavljen nauk z dobro znano vsebino, ki občuduje in je hvaležen Bogu za vse velike dosežke človeške modrosti, ker se z njihovo pomočjo – če so zares znanstveni – približamo Stvarniku.^[47]

Vzdušje tega dolgega besedila je vedro in polno upanja; pismo sklene z besedami:

Ti težki časi bodo minili, kakor minejo vedno. V Cerkvi ni nikdar manjkalo bolnikov in bolezni [...].

Bodimo optimistični, veseli! Bog je z nami! Zato me vsak dan navdaja upanje. Krepost upanja nam omogoča videti življenje, kakršno je: dobro, od Boga poslano.^[48]

Naj še tako poudarjamo, kakšna škoda in doktrinalna zmešnjava je

bila povzročena, njene žalostne posledice ostajajo neopisljive. O krizi, ki jo je prestajala Cerkev, je Jožefmarija ob več priložnostih dalj časa umirjeno govoril s kardinalom Josephom Höffnerjem. Kardinal pričuje, kako je bil presenečen spričo nadnaravnega upanja monsinjorja Escrivája, ko mu je ta zagotovil, »da ga ni strah vsega tega niti krize identitete, ki je pretresala duhovnike in redovnike; kajti Gospod in Sveti Duh živita in delujeta v Cerkvi«. ^[49]

Čas je tekel in razmere se niso izboljšale. Leta 1972, ko je od zaključka koncila minilo že sedem let, je papež Pavel VI. v imenu mnogih kristjanov javno priznal svoje razočaranje. Mar nismo pričakovali, da bo po koncu koncila nad zgodovino Cerkve vzšlo sijoče sonce? »Namesto tega,« je dejal papež v neki pridigi, »pa je nastopil oblačen, nevihten, temačen dan, poln nemirnega iskanja in negotovosti.« ^[50]

In kot da to ne bi bilo dovolj, je nadaljeval papež, »se je na svetu pojavilo nekaj mimonaravnega s ciljem skaliti in zadušiti sadove vesoljnega cerkvenega zbora«. Tačas je oče molil in izvajal previdnostne ukrepe, da bi Opus Dei ostal zvest Kristusovemu nauku in bi ne bil okužen z zlom, ki je pretilo dobršnemu delu božjega ljudstva.

* * *

Doktrinalna zmešnjava, do katere je prišlo, je bila več kot očiten dokaz za potrebo po tem, da kristjani pridobijo trdno in znanstveno versko izobrazbo. Veliki kancler Univerze v Navari je menil, da je treba čim prej vzpostaviti teološko fakulteto, ki bo vključena med obstoječe fakultete in oddelke, kajti:

Človek, ki nima verske izobrazbe, ni celovito izobražen. Zato mora biti vera kot predmet navzoča na univerzi in treba jo je poučevati na

višji, znanstveni ravni, na ravni
dobre teologije. Univerza, na kateri
ni verskega poučevanja, je
nepopolna univerza, zato ker ne
pozna temeljne razsežnosti človeške
osebe, ki preostalih razsežnosti ne
izključuje, marveč jih zahteva.^[51]

Nuja velikega kanclerja, ki si je želel
čimprejšnje otvoritve teološke
fakultete, se je sprevračala v nočno
moro. Pri vsakem poskusu je trčil ob
nepopisne ovire, zaradi katerih so
njegovi načrti kasnili. To se je vleklo
že več kot leto dni. Takrat so bili vsi
španski škofje že povsem na tekočem
glede človeka, ki je s svojim vplivom
in informacijami nasprotoval njihovi
želji o vzpostavitvi teološke fakultete
v Pamploni, kar so Svetemu sedežu
že večkrat sporočili.^[52] Ko
ustanovitelj piše monsinjorju
Dell'Acqui, nadvse prikrito namigne,
kdo je povzročal to obstrukcijo:
***določena oseba, katere ravnanje
se ne zdi razumno.***^[53]

Ko je torej sprevidel, da od kongregacije nikakor ni bilo mogoče dobiti dokončnega odgovora, ampak so se postopki samo še podaljševali z zahtevami o dopolnilnih podatkih ali z novimi pogoji, ki jim je bilo treba zadostiti, je veliki kancler sklenil ubrati drugačno pot. Zakaj ne bi raje poskusili pridobiti odobritve *ad experimentum* in bi tako mogli začeti s tečajem teološkega študija? To bi bila vsekakor začasna rešitev, ki pa vendarle ni pomenila odpovedi načrtu, da fakulteta čim prej začne delovati. V pismu z dne 31. marca 1967 je Álvaro po očetovih navodilih predlagal monsinjorju Garronu vzpostavitev *ad experimentum*.^[54]

Minila sta dva meseca brez odgovora in na zadevo je še enkrat opomnil, saj so se bližale poletne počitnice in je bilo treba poskrbeti za najnujnejše priprave.^[55]

Končno je težko pričakovani odgovor Kongregacije za semenišča in

univerze prispel s pismom, ki je bilo datirano z 19. junijem in ga je podpisal kardinal Pizzardo. Bilo je sestavljeno nadvse spretno, pri čemer se pošiljatelj o temeljnem vprašanju ni dokončno izrekel; puščalo je napol odprta vrata za začetek teoloških predavanj in za možnost, da se v primernem trenutku preuči morebitna cerkvenopravna vzpostavitev fakultete. A takoj za temi pojasnili je sledil nekoliko sibilski stavek: »Treba je dodati, da nam kočljive okoliščine lokalnega značaja narekujejo, da se niti ne izrečemo o uradnem začetku fakultete.«^[56] Kakorkoli že, velikemu kanclerju je bilo prepuščeno, da presodi, ali je primerno začeti s predavanji, kar bi bilo nepogrešljivo izhodišče za poznejšo vzpostavitev teološke fakultete.

Kmalu je ustanovitelj odkril pomen tistih skrivnostnih besed o »kočljivih okoliščinah lokalnega značaja«, ki so

se nanašale na obrekljive spletke za njegovim hrbtom. Zgodilo se je namreč, da je nekaj duhovnikov tiste škofije na Svetem sedežu ovadilo pamplonskega nadškofa, češ da je Univerzi v Navari odstopil določeno cerkveno premoženje, ne da bi se o tem posvetoval s stolnim kapituljem. V Álvarovem pismu kardinalu Garronu, poslanem avgusta 1967, je ovržena neresnica o dvojni obtožbi tako škofa kot tudi univerzitetnega vodstva: »Naj vam še enkrat potrdim,« piše Álvaro, »da Univerza v Navari nikdar ni ne zaprosila ne prejela niti pezete in niti enega samega kvadratnega metra zemljišča od častitega pamplonskega nadškofa.«^[57]

Zdelo se je, da je bila premagana poslednja ovira na tej mukotrpni poti, pa ni bilo tako. Da skrajšamo pripovedovanje, povejmo zgolj to, da je veliki kancler odlok o kanonični vzpostavitvi Teološke fakultete

Univerze v Navari dobil v roke šele
13. novembra 1969.^[58]

↗ Naslednje poglavje

↗ Nazaj na kazalo

.....

[1] Prim. Javier Echevarría, *Sum.* 3081.

[2] Pismo, EF-660310-1.

[3] Prim. Javier Echevarría, PR, str.
1893.

[4] Pismo, EF-660421-2. V Grčiji je
kupil majhno ikono, ki jo je v
znamenje sinovske naklonjenosti po
monsinjorju Dell'Acqui poslal Pavlu
VI. (prim. *prav tam*).

[5] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 846.

[6] Sestavek z naslovom *Apostolsko
delo v Grčiji* je del dokumentacije,
priložene pismu monsinjorju

Dell'Acqui (EF-660428-1). Posebej zanimive so besede o uradnem pojmovanju pravoslavne vere in o možnem načinu za apostolat katoličanov:

Glede možnosti za apostolsko delovanje se mi zdi, da je ključni dejavnik tesna povezanost, ki obstaja med časno oblastjo in pravoslavno versko avtoriteto. Po mojem prepričanju je to tako zelo poudarjeno, da če bi kak tujec skušal tam širiti katoliško vero, bi tvegaval, da ga obtožijo prekrška zoper enotnost države. Zato menim, da je edina možna pot za razvoj apostolata to, da se vzgajajo katoliški državljani te države, kar je treba opraviti čim bolje in zunaj Grčije. In ko se bodo vrnili v svojo izvorno deželo, bodo znali pridobiti zaupanje in spoštovanje svojih rojakov in sodržavljanov, tako da bodo zgled iskrene ljubezni do domovine, ko

bodo imeli strokovni ugled in izkazovali duha lojalnega razumevanja in dialoga.

^[7] Pismo, EF-660310-2.

^[8] Prim. Pismo monsinjorju Marcelinu Olaechei Loizagi, EF-660321-1.

^[9] Prim. *Gravissimum educationis*, št. 10 in 11.

^[10] Prim. RHF, D-15291. Pismo so podpisali štirje dostojanstveniki: nadškof v Pamploni ter ordinariji škofije Jaca, škofije San Sebastián ter škofije Calahorra, La Calzada in Logroño.

^[11] Prim. Pismo Pavlu VI., EF-660421-1.

^[12] Prim. Pismo Kongregacije za semenišča in univerze v zvezi s cerkvenopravno vzpostavitvijo

teološke fakultete v Pamploni, 16. 5. 1966, RHF, D-15293.

[13] Prim. Zapis, priložen k pismu monsinjorju Angelu Dell'Acqui, EF-661205-3.

[14] Prim. Pismo, katerega prejemnik je msgr. Gabriel Marie Garrone, proprefekt Kongregacije za semenišča in univerze, EF-661227-1.

[15] Pismo Kongregacije za semenišča in univerze v zvezi s cerkvenopravno vzpostavitvijo teološke fakultete v Pamploni, 16. marec 1967, RHF, D-15295.

[16] Pismo, EF-670302-1.

[17] Pismo Santiagu Escriváju de Balaguerju in Glorii García-Herrero Ruiz, EF-660717-2.

[18] Pismo članom Generalnega sveta, EF-640815-1.

[19] Pismo Santiago Escriváju de Balaguerju in Glorii García-Herrero Ruiz, EF-650915-1.

Maja in junija se je ustanovitelj ukvarjal z urejanjem dokumentov za poletno delo: za tisk je želel pripraviti precej obsežna stara pisma in dokončati tudi cikel z *Navodili o duhu in apostolatu Opus Dei*. ***Bil je že čas!*** je zapisal. ***Četrta izdaja Katekizma pa se bo zvlekla. Treba je potrpeti. To bo lahko darilo za konec leta. Znano je, da so vsi preobremenjeni z delom, vendar ni mogoče »istočasno pritrkovati in hoditi v procesiji«*** (Pismo Florenciu Sánchezu Belli, EF-650525-2). Tukaj govori o *Katekizmu Dela*.

[20] Pismo, EF-660817-2. ***Prepričan sem***, pravi v predhodnem odstavku, ***da bomo po božji milosti in s pomočjo njegove presvete Matere vi in jaz ter vsi častiti patri jezuiti [...] dosegli, da bo vedno sijala***

***Kristusova ljubezen brez
kaktšnihkoli izjem.***

To pismo, označeno s 17. avgustom, je odgovor na pismo patra Pedra Arrupeja z dne 27. julija, ki pravi takole:

»Nadvse spoštovani msgr. Escrivá!

Prejel sem vaše pismo z dne 26. junija in vas prosim, da mi oprostite za zamudo pri odgovoru, namreč v tistih dneh sem šel na duhovne vaje, poleg tega pa sem želel predstojniku patra Zeiglerja sporočiti vašo prošnjo, da bi ga obvestil v zvezi s tem, kar ste omenili v svojem pismu.

Vi že veste, monsinjor, kakšni so moji občutki ob tovrstnih potezah s strani članov Družbe; gotovo jih boste šteli za dejanja osebne neprevidnosti, ki še zdaleč ne odražajo tega, kako zelo Družba Jezusova spoštuje in ceni duha in dejavnosti Opus Dei.

Približuje se naša generalna kongregacija, njeno drugo zasedanje, in upam, da boste v tem času na poseben način molili za nas, kajti zadeve in predlogi, ki bodo tam obravnavani, so nadvse pomembni in pomenijo veliko odgovornost.

Za voščilo ob mojem godu in za vaše molitve se vam lepo zahvaljujem.

Prisrčen pozdrav« (RHF, D-30804).

^[21] Prim. Pismo monsinjorju Pedru Canteru Cuadrado, EF-661015-1.

^[22] Prim. *El Noticiero Universal*, Barcelona, 8. 10. 1966.

^[23] Govor msgr. Jožefmarija Escrivája de Balaguerja na občinski slovesnosti v Barceloni v zahvalo za njegovo imenovanje za častnega meščana, 7. 10. 1966, Barcelona 1966. Tudi Laureano López Rodó v svojem delu *Memorias*, 2. knjiga (Barcelona 1991, str. 86 sl.), navaja Jožefmarijeve

besede, ki jih je ta izrekel kot odziv na nagovor barcelonskega župana.

[24] Pismo Eduardu Ortizu de Landázuriju, EF-661015-2.

[25] RHF, D-15111; Zdravstvena zgodovina msgr. Jožefmarija Escrivája, obdobje od 26. 9. 1966 do 10. 3. 1972.

[26] *Pismo 25. 5. 1962, št. 92.*

[27] Ko je Janez XXIII. 8. decembra 1962 oznanil, da bo od tistega dne dalje v besedilo mašnega kanona vključeno ime svetega Jožefa, zavetnika koncila, je kardinal Larraona nemudoma telefoniral ustanovitelju: *Rallegramenti!* Čestitam! Bil je prepričan, da mu bo to v veliko veselje zaradi njegove globoke pobožnosti do svetega očaka, čigar lik predstavlja tista leta preprostega in učinkovitega dela v skritem Jezusovem življenju (prim. *Jezus prihaja mimo*, št. 44).

»Ob marsikateri odobritvi kakega koncilskega dokumenta bi lahko ustanovitelju po pravici rekli: Čestitke, kajti to, kar nosite v svoji duši, kar ste neutrudno oznanjali od leta 1928, je sedaj slovesno razglasilo cerkveno učiteljstvo!« (Álvaro del Portillo, *Mons. Escrivá de Balaguer, testigo del amor a la Iglesia*, Madrid 1976, str. 8).

[28] *Pismo 24. 3. 1930, št. 2. Poleg številnih drugih besedil prim. tudi naslednje iz leta 1939: **Tvoja dolžnost je, da se posvetiš. – Tudi ti. – Kdo pravi, da je to le naloga duhovnikov in redovnikov? Vsem brez izjeme je rekel Gospod: »Bodite torej popolni, kakor je popoln vaš nebeški Oče«** (Pot, št. 291).*

[29] *Pismo 11. 3. 1940, št. 11.*

[30] »Kot je velikokrat zapisal in povedal, je na sveto mašo gledal kot na *centrum et radix vitae interioris*,

kar je bilo s prav takšnimi besedami izraženo v koncilskem odloku *Presbyterorum Ordinis*, št. 14« (Julián Herranz Casado, *Sum.* 3876). Prim. homilijo z dne 14. 4. 1960, v: *Jezus prihaja mimo*, št. 87; in *Pismo* 28. 3. 1955, št. 5.

[31] *Pismo* 9. 1. 1932, št. 32.

[32] *Pogovori*, št. 26.

[33] *Prav tam*, št. 55.

[34] *Prav tam*, št. 72. O tem, kako so ugledne cerkvene osebnosti priznale nauk msgr. Escrivája kot predhodnika drugega vatikanskega koncila: kardinal Sebastiano Baggio (*Avvenire*, Milano, 26. 7. 1975); kardinal Joseph Frings (*Für die Menschen bestellt, Erinnerungen des Alterzbischofs von Köln*, Köln 1973, str. 149–150); kardinal Franz König (*Corriere della Sera*, Milano, 9. 11. 1975).

Kardinal Sebastiano Baggio je pričeval takole: »Življenje, delo in sporočilo msgr. Escrivája de Balaguerja (kot sem zapisal kmalu po njegovi smrti) predstavlja spremembo, oziroma natančneje, predstavlja novo in izvirno poglavje v zgodovini krščanske duhovnosti, če nanjo gledamo kot na popotovanje pod vodstvom Svetega Duha [...]. Šele čez čas bo mogoče ovrednotiti zgodovinski dosež njegovega nauka, ki v mnogih pogledih prinaša pristno revolucionarne poteze in je predhodnik slovesnega sporočila, razglašenega na drugem vatikanskem cerkvenem zboru, zlasti glede tega, kar bi lahko opredelili kot njegovo bistvo: to je vsesplošni klic k svetosti (Sebastiano Baggio, *Sum.* 5259). Tudi papež Janez Pavel II. je ustanovitelja Opus Dei javno priznal kot predhodnika koncila, ki je vnaprej nakazal na teologijo laikata, s katero je bila zaznamovana Cerkev v času drugega vatikanskega koncila

in v pokoncilskem obdobju (prim. *L'Osservatore Romano*, 20./21. avgust 1979).

Pozneje, v okviru »Teološkega kongresa o naukih blaženega Jožefmarija Escrivája«, organiziranega na Rimskem ateneju sv. Križa (12.–14. oktober 1993), je sv. Janez Pavel II. ponovno spregovoril o tem. V nagovoru je dejal, da »je cilj delovanja Svetega Duha stalno prenavljanje Cerkve, da bi mogla učinkovito vršiti poslanstvo, ki ji ga je zaupal Kristus. V nedavni cerkveni zgodovini ima ta proces obnavljanja neko temeljno referenčno točko: drugi vatikanski cerkveni zbor [...]. Globoko zavedanje sedanje Cerkve o tem, da je v službi odrešenja, ki se dotika vseh razsežnosti človeškega bivanja, se je pripravljalo pod vodstvom Svetega Duha ter je šlo skozi postopen umski in duhovni razvoj. Sporočilo blaženega Jožefmarija, ki ste mu posvetili dneve

vašega kongresa, predstavlja enega izmed najpomembnejših karizmatičnih zagonov v tej smeri« (*L'Osservatore Romano*, 22. oktober 1993).

[35] *Pismo* 24. 10. 1965, št. 4.

[36] Prim. Rolf Thomas, *Sum.* 7702; in *Pismo* 2. 10. 1963, št. 18.

[37] Prim. Franz König, *Sum.* 5254; Ignacio María de Orbegoza Goicoechea, *Sum.* 7284; Álvaro del Portillo, *Sum.* 964; Francesco Angelicchio, *Sum.* 3527.

[38] Prim. Giuseppe Molteni, PR, str. 709; Umberto Farri, *Sum.* 3392; Pedro Casciaro Ramírez, *Sum.* 6315.

[39] *Pismo* 15. 8. 1964, št. 19. »Kar zadeva liturgično reformo, je sprejemal nadaljnje odredbe Svetega sedeža, vendar je pri tem pokazal previdno razumnost, ko je razločeval med duhom koncila in med očitnimi

zlorabami, ki so se dogajale pri obhajanju svete maše in prevajanju liturgičnih besedil« (Joaquín Alonso Pacheco, *Sum.* 4705).

V zvezi z nestrpnostjo, ki je vladala v nekaterih od teh liturgičnih komisij, pripoveduje teolog Louis Bouyer, kaj se mu je pripetilo pri prevajanju mašnih besedil. Ko se je skupaj z nekim drugim izvedencem lotil prevajanja rimskega kanona v francoski jezik, so mu naročili, naj se izogiba besedam, kot so »oblacija«, »daritev«, »žrtev« itd. In ker sta se temu oba zoperstavila, sta bila iz te naloge izključena (prim. Louis Bouyer, *Le métier de théologien*, Pariz 1979, str. 79).

^[40] Pismo Florenciu Sánchezu Belli, EF-641024-2. Msgr. José María García Lahiguera se spominja, kako težko je bilo ustanovitelju maševati po novih predpisih: »Vedno je v obhajanje svete maše vlagal toliko

prizadevnosti, da je naposled vsaka, na videz povsem nepomembna rubrika zanj predstavljala ogromno vrednost [...]. Maševal je s takšnim žarom, da se je zdelo, kot da je ob oltarju povsem spremenjen. Vsaka najmanjša sprememba je pri njem lahko povzročila raztresenost in zaradi tega je zelo trpel» (José María García Lahiguera, v: *Testimonios ...*, *op. cit.*, str. 169).

[⁴¹] Pismo Florenciu Sánchezu Belli, EF-650409-2.

[⁴²] Prim. *prav tam*; prim. tudi Joaquín Alonso Pacheco, *Sum.* 4705.

[⁴³] *Pogovori*, št. 23.

[⁴⁴] Prim. Rolf Thomas, *Sum.* 7702.

[⁴⁵] Vincenzo Montillo, PR, str. 1013. »Samovoljno ločevanje katolikov na progresiste in integriste ga je žalostilo, saj je v tem videl očiten dokaz za izgubo globokega čuta

krščanske edinosti in ljubezni ter znamenje, da pri obravnavanju doktrinalnih in moralnih vprašanj manjka nadnaravni pogled» (Joaquín Alonso Pacheco, *Sum.* 4705).

O tem, kako je ustanovitelj v spremenljivih zgodovinskih časih ohranjal varno in trdno držo, ki ni bila niti progresistična niti integristična, piše pater Ambrogio Eszer OP, generalni relator Kongregacije za zadeve svetnikov:

»V cerkvenostnem pogledu se delovanje Jožefmarija Escrivája začne v razmerah, ko tradicionalne pastoralne rešitve pričenjajo kazati prve znake neustreznosti spričo vélikega izziva ateističnega in agnostičnega humanizma. V zadnjih letih svojega življenja je lahko gledal, v kakšno krizo so zašli tisti, ki so skušali ta *impasse* premagati s tem, da so povelečevali prilagajanje Cerkve svetu. Tudi v tem primeru se

njegov odgovor z leti ne spreminja in pokaže se, da s svojim značilnim neposrednim slogom popolnoma ustreza novim zahtevam. To je vrnitev h krščanstvu, ki je radikalno, kristocentrično in teocentrično, osredotočeno na to, da potrjuje prvenstvo milosti, življenjsko občestvo s Kristusom po molitvi in zakramentih, ki ustvarjajo novega človeka in ga preoblikujejo v Kristusovo pričo v njegovem lastnem poklicnem okolju» (*Así le vieron. Testimonios sobre Mons. Escrivá de Balaguer*, Madrid 1992, str. 69).

^[46] *Pismo 19. 3. 1967, št. 1. V zvezi z njegovim poudarkom na besedah fortes in fide (1 Pt 5,9) prim. Pismo 2. 10. 1963, št. 8.*

^[47] *Prav tam, št. 3. V pismu napravi strnjen, a celosten pregled temeljnih resnic, začeni z razlago veroizpovedi Cerkve.*

^[48] *Prav tam, št. 149 in 150.*

[49] Joseph Höffner, *Sum.* 3763. Ko premišlja o zgodovinskem poteku drugega vatikanskega koncila, opiše Maritain razmere v pokoncilskem času s posrečeno prisodobno. Ob Cerkev, ki ji je zaupan zaklad razodetja in ki jo vedno podpira Sveti Duh, besno udarjajo razpenjeni valovi. »Takšen se zdi koncil: kakor z božjim Duhom zavarovan otok sredi oceana, ki vse, naj bo zmotno ali resnično, potegne v zmešnjavo« (Jacques Maritain, *op. cit.*, str. 79).

[50] *Insegnamenti di Paolo VI*, Rim 1972, str. 708.

[51] *Pogovori*, št. 73.

[52] Prim. Pismo iz Madrida monsinjorju Angelu Dell'Acqui, EF-670502-2.

[53] *Prav tam.*

[54] Pismo, 31. 3. 1967; priložena je bila obsežna dokumentacija o dotlej storjenih korakih in postopkih, dolga skoraj 60 strani. Prim. AGP, oddelek Apostolska širitev, Univerza v Navari, Teološka fakulteta, I/2, 156.

[55] Pismo Álvара del Portilla monsinjorju Gabrielu Garronu, 3. junij 1967: prim. *prav tam*, I/3, 192. V tistih dneh je že bilo oznanjeno, da bo msgr. Garrone v kratkem povzdignjen v kardinala.

[56] Pismo Kongregacije za semenišča in univerze, 19. 6. 1967; RHF, D-15300.

[57] Pismo, 26. 8. 1967; prim. AGP, oddelek Apostolska širitev, Univerza v Navari, Teološka fakulteta, I/3, str. 258.

Škofijski kapitelj je na seji 16. 6. 1967 sklenil Univerzi v Navari dati na razpolago nekaj stolnici pripadajočih prostorov z namenom, da se tam

vzpostavi Teološki center Univerze. Upravni odbor Univerze je s sporazumom sprejel pogoje, kot jih je postavil kapitelj, in sicer: da bo komisija, ki jo bo imenoval le-ta, usmerjala in nadzorovala preureditev prostorov; da bo gradbena dela in druge stroške krila univerza; uporaba prostorov pa bo začasna in bo trajala največ pet let. Prim. Sporazum med kapitljem in univerzo, 16./12. junij 1967, v: *prav tam*, 258.

Sporazum, to lahko po pravici rečemo, je bil za stolni kapitelj precej ugoden, saj so bili prostori v zelo slabem stanju. Prim. tudi Pismo monsinjorju Angelu Dell'Acqui, EF-670603-1.

[58] — Odlok o vzpostavitvi je izdala Kongregacija za katoliško vzgojo; datiran je s 1. 11. 1969, podpisal pa ga je prefekt, kardinal Gabriel

Garrone; v: *prav tam*, Teološka fakulteta, II/2, 419.

Andrés Vázquez de Prada

© Fundación Studium

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sl-si/article/3-pokoncilna-leta/](https://opusdei.org/sl-si/article/3-pokoncilna-leta/) (28. Mar.
2026)